Załącznik nr 4

Projekt umowy

Umowa nr …….

w dniu …… r. w Tucholi pomiędzy:

Powiatem Tucholskim, ul. Pocztowa 7, 89-500 Tuchola, NIP 561-13-27-276,
działającym przez **Zarząd Dróg Powiatowych w Tucholi,** ul. Przemysłowa 6, 89-500 Tuchola, NIP 561–13–30–172,
reprezentowanym przez ……..

przy kontrasygnacie głównego księgowego – ……

zwanym dalej **Zamawiającym**

a

……
……
……
zwanym dalej **Wykonawcą**

w wyniku wyboru oferty na realizację zadania pn. *„Remont drogi powiatowej nr 1009C od km 9+017 do km 9+272”* w postępowaniu w trybie przetargu nieograniczonego o udzielenie zamówienia o wartości mniejszej niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1579) zawarto umowę o następującej treści:

§ 1

PRZEDMIOT UMOWY

1. Na podstawie niniejszej umowy Wykonawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz Zamawiającego robót budowlanych w ramach inwestycji pn. *„Remont drogi powiatowej nr 1009C od km 9+017 do km 9+272”*.
2. Przedmiotem zamówienia jest remont drogi powiatowej nr 1009C od km 9+017 do km 9+272 o długości 255 m. w miejscowości Białowieża.
3. Zakres robót obejmuje w szczególności:
   1) odtworzenie trasy drogi,
   2) wykonanie robót ziemnych,
   3) wykonanie podbudowy,
   4) rozbiórkę ścieku,
   5) wykonanie nawierzchni jezdni z MMA.
4. Wykonanie poboczy z materiału z frezowania (destrukt asfaltowy) i plantowanie poboczy wykona Zamawiający we własnym zakresie.
5. Przedmiot umowy zostanie wykonany na warunkach określonych w postanowieniach niniejszej umowy oraz w:
   - specyfikacji istotnych warunków zamówienia,
   - złożonej ofercie,
   - kosztorysie ofertowym,
   - opisie technicznym,

   stanowiących załączniki i integralne części niniejszej umowy.

6. Szczegółowy zakres robót został ujęty w opisie technicznym oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót.
7. Roboty budowlane określone w ust. 2 - 3 zostaną wykonane zgodnie ze specyfikacją techniczną, przepisami prawa budowlanego i ochrony środowiska w terminie określonym w umowie.
8. Przedmiotem odbioru (zwanego „odbiorem końcowym") jest cały przedmiot umowy w rozumieniu art. 647 KC. Od daty dokonania odbioru końcowego rozpoczyna bieg termin gwarancji i rękojmi dla całego przedmiotu umowy.

§ 2

INSTRUKCJE I POZOSTAŁOŚCI Z ROZBIÓRKI

1. Jeżeli wymagane są instrukcje obsługi i konserwacji do rzeczy wykonanych w ramach przedmiotu umowy, Wykonawca ma obowiązek dostarczyć Zamawiającemu instrukcje w terminie 7 dni od dnia zakończenia robót.
2. Jeżeli Wykonawca nie dostarczy instrukcji w terminie określonym w ust. 1, Zamawiający ma prawo naliczyć karę umowną w wysokości 0,1 % wartości umowy brutto za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu przez Wykonawcę obowiązku dostarczenia wszystkich wymaganych instrukcji.
3. Materiały i części uzyskane z rozbiórki konstrukcji lub części robót stanowią własność Zamawiającego i Wykonawca winien przedsięwziąć wszelkie środki ostrożności niezbędne dla zachowania ich i przekazania Zamawiającemu. Wyjątek od niniejszej klauzuli stanowią materiały z rozbiórki konstrukcji wskazane w złożonej ofercie.
4. Niezależnie od celu, w jakim Zamawiający zamierza użyć materiały i części, o których mowa w ust. 3 , wszelkie koszty poniesione na transport i składowanie w miejscu wskazanym przez Zamawiającego będą pokryte przez Wykonawcę.

§ 3

WYZNACZENIE KIEROWNIKA BUDOWY

1. Osobą uprawnioną do kontaktów i odpowiedzialną za przebieg oraz realizację umowy z ramienia Zamawiającego jest …….
2. Kierownikiem budowy z ramienia Wykonawcy będzie ……, posiadający uprawnienia budowlane ……..
3. Obowiązki kierownika budowy określa ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1332)

§ 4

OBOWIĄZKI ZAMAWIAJĄCEGO

1. Zamawiający zobowiązuje się do protokolarnego przekazania terenu budowy w terminie 3 dni od dnia podpisania niniejszej umowy.
2. Przekazanie terenu budowy odbywać się będzie przy udziale przedstawiciela Zamawiającego.

3. Po protokolarnym przejęciu od Zamawiającego terenu budowy Wykonawca ponosi aż do chwili wykonania przedmiotu umowy pełną odpowiedzialność za przekazany teren budowy i wszelkie urządzenia znajdujące się na tym terenie w chwili jego przekazania Wykonawcy bądź, które znajdą się na tym terenie w trakcie wykonywania Umowy.

§ 5

OBOWIĄZKI WYKONAWCY

1. Wykonawca oświadcza, że posiada konieczne doświadczenie i profesjonalne kwalifikacje niezbędne do prawidłowego wykonania Umowy i zobowiązuje się do: wykonania przedmiotu umowy przy zachowaniu należytej staranności określonej w art. 355 § 2 Kodeksu cywilnego.
2. Wykonawca zobowiązuje się wykonać przedmiot umowy zgodnie z:
   1) opisem technicznym,
   2) obowiązującymi przepisami prawa, w tym prawa budowlanego i dotyczącymi wymagań technicznych,
   3) ze złożoną ofertą, w tym z kosztorysem ofertowym i ze specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót,
   4) zasadami sztuki budowlanej.
3. Wykonawca zobowiązuje się wykonać przedmiot umowy z materiałów zakupionych przez Wykonawcę. Materiały i urządzenia, powinny posiadać świadectwa jakości, certyfikaty kraju pochodzenia oraz powinny odpowiadać:
   1) Polskim Normom,
   2) wymaganiom specyfikacji technicznej,
   3) wymogom wyrobów dopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie.
4. Na każde żądanie Zamawiającego Wykonawca zobowiązany jest okazać właściwe dokumenty zgodnie z prawem budowlanym i do informowania Zamawiającego w formie pisemnej o przebiegu wykonywania Umowy oraz przedstawiania sprawozdań.
5. Jeżeli Zamawiający zażąda badań, które wchodzą w zakres przedmiotu umowy, to Wykonawca zobowiązany jest je przeprowadzić we własnym zakresie i na swój koszt.
6. Wykonawca zobowiązuje się do informowania Zamawiającego:
   1) pisemnie – o konieczności wykonania prac dodatkowych lub zamiennych sporządzając protokół konieczności określający zakres robót oraz szacunkową ich wartość (wg kosztorysu ofertowego),
   2) o wykonaniu robót ulegających zanikowi lub zakryciu przed ich zanikiem lub zakryciem,
   3) pisemnie o zagrożeniach, które mogą mieć ujemny wpływ na tok realizacji inwestycji, jakość robót, opóźnienie planowanej daty zakończenia robót jak i zmianę wynagrodzenia za wykonany umowny zakres robót oraz do współpracy z Zamawiającym przy opracowywaniu przedsięwzięć zapobiegających zagrożeniom.
7. Wykonawca bez dodatkowego wynagrodzenia zobowiązuje się do:
   1) wszelkich robót przygotowawczych, w tym robót porządkowych, organizacji i utrzymania placu budowy, wykonania przyłącza energetycznego dla potrzeb terenu budowy oraz ponoszenia kosztów ich zużycia,
   2) oznakowania i zabezpieczenia terenu budowy,
   3) poniesienia wszystkich kosztów badań, ekspertyz i opinii koniecznych do oceny jakości robót oraz prawidłowego wykonania przedmiotu zamówienia,
   4) poniesienia kosztów związanych z odbiorami wykonanych robót,
   5) poniesienia kosztów wywozu nadmiaru ziemi w miejsce wyznaczone przez Zamawiającego,

6) wykonania projektu organizacji ruchu na czas wykonywania robót przed wejściem na plac budowy,
7) w przypadku uszkodzenia urządzeń bądź ich części (m. in. sieci gazowej, sieci wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, elektrotechnicznej, urządzeń melioracyjnych oraz dróg gminnych) w toku realizacji przedmiotu zamówienia – naprawienia ich i doprowadzenie do stanu pierwotnego,
8) pokrycia kosztów ewentualnych odszkodowań za wejście na grunty i zniszczenie plonów,
9) pokrycia ewentualnych kosztów demontażu, montażu bądź naprawy ogrodzeń posesji oraz innych uszkodzeń obiektów istniejących i elementów zagospodarowania terenu,
10) pokrycie kosztów odtworzenia nawierzchni dróg,
11) wykonania badań, prób i itp., jak również do dokonania odkrywek w przypadku nie zgłoszenia robót do odbioru ulegających zakryciu lub zanikających,
12) dokonania uzgodnień, uzyskania wszelkich opinii niezbędnych do wykonania przedmiotu umowy i przekazania go do użytku,
13) zapewnienia dozoru, a także właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy,
14) utrzymania terenu budowy w stanie wolnym od przeszkód komunikacyjnych oraz usuwania na bieżąco zbędnych materiałów, odpadów i śmieci,
15) uporządkowania terenu budowy po zakończeniu robót i przekazanie go Zamawiającemu najpóźniej do dnia odbioru końcowego.

8. Wykonawca zobowiązuje się poddać kontrolom dokumentów związanych z realizacją niniejszej umowy oraz poddać się wizytacjom terenowym w miejscu realizacji umowy i w swojej siedzibie, prowadzonym przez upoważnionych przedstawicieli Zamawiającego, urzędu kontroli skarbowej, organów kontroli krajowej zarówno przed rozpoczęciem realizacji inwestycji, w toku jej realizacji oraz przez okres 5 lat od daty zakończenia realizacji zadania.

9. Wykonawca zobowiązuje się do:
- stosowania się do pisemnych poleceń i wskazówek Zamawiającego w trakcie wykonywania przedmiotu umowy;
- przedłożenia Zamawiającemu na jego pisemne żądanie zgłoszone w każdym czasie trwania Umowy, wszelkich dokumentów, materiałów i informacji potrzebnych mu do oceny prawidłowości wykonania Umowy,
- uczestniczenia w spotkaniach roboczych w terminach ustalonych przez Zamawiającego.

10. Na podstawie art. 29 ust. 3a ustawy Pzp Zamawiający wymaga zatrudnienia przez Wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących czynności bezpośrednio związane z wykonywaniem robót, czyli tzw. pracowników fizycznych wykonujących roboty drogowe oraz operatorów sprzętu budowlanego. Wymóg ten nie dotyczy między innymi osób kierujących budową, wykonujących obsługę geodezyjną, dostawców materiałów budowlanych itp.

11. Wykonawca zobowiązuje się, że pracownicy wykonujący czynności bezpośrednio związane z wykonywaniem robót, o których mowa w ust. 10 będą na czas wykonywania przez nich robót zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.).

12. W terminie 3 dni od przekazania placu budowy Wykonawca zobowiązany jest do przedstawienia Zamawiającemu, oświadczenia, że osoby wykonujące czynności bezpośrednio związane z wykonywaniem robót są zatrudnione na podstawie umowy o pracę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm). W odniesieniu do pracowników podwykonawców lub dalszych

podwykonawców oświadczenie, o którym mowa należy przedłożyć wraz z kopią umowy o podwykonawstwo lub dalsze podwykonawstwo.

13 W trakcie realizacji zamówienia Zamawiający uprawniony jest do wykonywania czynności kontrolnych wobec Wykonawcy w zakresie spełniania przez Wykonawcę lub Podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane w ust. 10 czynności. Zamawiający uprawniony jest w szczególności do:
   1) żądania wykazu osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę przez Wykonawcę lub Podwykonawcę wraz ze wskazaniem wykonywanych przez nich czynności. Wykaz osób powinien zawierać w szczególności: dokładne określenie pracodawcy, datę złożenia, wskazanie, że czynności wykonują osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, imiona i nazwiska tych osób wraz z określeniem zakresu wykonywanych przez nich czynności i wymiaru etatu oraz podpis osoby uprawnionej do złożenia wykazu w imieniu pracodawcy;
   2) żądania pisemnych wyjaśnień w przypadku wątpliwości w zakresie potwierdzenia spełniania wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

14. Dokumenty, o których mowa w ust. 13 Wykonawca zobowiązuje się złożyć na każde żądanie Zamawiającego w terminie 3 dni od dnia otrzymania wezwania.

15. W przypadku uzasadnionych wątpliwości co do przestrzegania prawa pracy przez wykonawcę lub podwykonawcę, zamawiający może zwrócić się o przeprowadzenie kontroli przez Państwową Inspekcję Pracy.

§ 6

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA

1. Wykonawca jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo wszelkich działań na terenie budowy.

2. Jeżeli Wykonawca wykonuje roboty bez zamykania ruchu ma on obowiązek zapewnić bezpieczeństwo ruchu na terenie budowy.

3. Wykonawca ma obowiązek znać i stosować w czasie prowadzenia robót wszelkie przepisy dotyczące ochrony środowiska naturalnego i bezpieczeństwa pracy. Opłaty i kary za przekroczenie w trakcie robót norm, określonych w odpowiednich przepisach, dotyczących ochrony środowiska i bezpieczeństwa pracy ponosi Wykonawca.

4. Podczas całego okresu robót Wykonawca zapewni na swój własny koszt dostęp do terenów położonych w pobliżu terenu budowy.

5. Wykonawca zobowiązuje się utrzymywać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności w okresie obowiązywania umowy na sumę ubezpieczenia nie mniejszą niż wartość przedmiotu umowy. W przypadku, gdy okres ubezpieczenia, na który zawarta jest umowa ubezpieczenia, upływa w okresie realizacji przedmiotowego zamówienia, Wykonawca jest zobowiązany dostarczyć Zamawiającemu, do dnia wygaśnięcia dotychczasowego ubezpieczenia, dokumenty potwierdzające przedłużenie ochrony ubezpieczeniowej. W przypadku, gdy składka ubezpieczeniowa opłacana jest w ratach, których termin płatności upływa w okresie realizacji przedmiotowego zamówienia Wykonawca zobowiązany jest dostarczyć Zamawiającemu, w terminie 5 dni od dnia dokonania potwierdzenia zapłaty każdej raty.

6. Jeżeli wykonawca nie zapewni ciągłości ochrony ubezpieczeniowej na czas realizacji umowy Zamawiający może nałożyć karę umowną w wysokości 3.000,00 zł oraz może zawrzeć taką umowę ubezpieczenia na koszt Wykonawcy. W takim przypadku Zamawiający potrąci kwoty składek ubezpieczeniowych z kwot należnych Wykonawcy w ramach umowy.

7. Wykonawca ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka za wszelkie szkody w mieniu lub utratę zdrowia, uszkodzenie ciała oraz śmierć powstałe podczas i w konsekwencji wykonywania Umowy, z wyjątkiem zdarzeń objętych ryzykiem inwestora, do których należą ryzyko wojny, działań zaczepnych, inwazji, działań nieprzyjacielskich.

§ 7

TERMINY

Strony ustalają:

1) termin rozpoczęcia robót budowlanych: od dnia przekazania terenu budowy,
2) termin realizacji przedmiotu zamówienia: **20 grudnia 2017 r.**

§ 8

ODBIORY I PROCEDURA

1. Po zakończeniu robót – wykonaniu całości przedmiotu umowy, Wykonawca zawiadomi Zamawiającego o gotowości do odbioru. Przy zawiadomieniu lub najpóźniej w dniu odbioru Wykonawca załączy następujące dokumenty:
   1) atesty, aprobaty techniczne certyfikaty na wbudowane materiały,
   2) protokoły badań i sprawdzeń (np. protokoły badań zagęszczenia gruntu, koniecznych ekspertyz i opinii itp.),
   3) oświadczenie o utylizacji odpadów,
   4) uproszczony kosztorys powykonawczy.
2. Zamawiający wyznaczy datę i rozpocznie czynności odbioru końcowego robót stanowiących przedmiot umowy w ciągu 3 dni od daty zawiadomienia i powiadomi uczestników odbioru.
3. Zakończenie czynności odbioru powinno nastąpić w ciągu 3 dni licząc od daty rozpoczęcia odbioru.
4. Protokół odbioru końcowego sporządzony będzie na formularzu określonym przez Zamawiającego i podpisany przez: Wykonawcę, przedstawiciela Zamawiającego, Kierownika budowy.
5. Jeżeli w toku czynności odbiorów elementów robót lub odbioru końcowego przedmiotu umowy zostaną stwierdzone wady, to Zamawiającemu przysługują następujące uprawnienia:
   1) jeżeli wady nadają się do usunięcia, może odmówić odbioru do czasu usunięcia wad lub dokonać odbioru i wyznaczyć termin do usunięcia wady,
   2) jeżeli wady nie nadają się do usunięcia to:
      a) jeżeli nie uniemożliwiają one użytkowania przedmiotu umowy zgodnie z przeznaczeniem, Zamawiający może obniżyć odpowiednio wynagrodzenie,
      b) jeżeli wady uniemożliwiają użytkowanie przedmiotu umowy zgodnie z przeznaczeniem Zamawiający może według swojego wyboru: odstąpić od umowy albo żądać wykonania przedmiotu umowy po raz drugi, albo powierzyć poprawienie lub dalsze wykonanie przedmiotu umowy innej osobie na koszt i niebezpieczeństwo Wykonawcy.
6. Wykonawca zobowiązany jest do pisemnego zawiadomienia Zamawiającego o usunięciu wad.

§ 9

PODWYKONAWSTWO

1. Zamawiający dopuszcza realizację robót budowlanych składających się na przedmiot Umowy przy pomocy podwykonawców oraz dalszych podwykonawców.
2. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane zamierzający zawrzeć umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane stanowiące przedmiot Umowy, jest obowiązany do przedłożenia Zamawiającemu projektu tej umowy, przy czym podwykonawca lub dalszy podwykonawca jest obowiązany dołączyć zgodę Wykonawcy na zawarcie umowy o podwykonawstwo o treści zgodnej z projektem umowy.
3. Termin zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy przewidziany w umowie o podwykonawstwo nie może być dłuższy niż 30 dni od dnia doręczenia Wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy faktury lub rachunku, potwierdzających wykonanie zleconej podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy dostawy, usługi lub roboty budowlanej.
4. Zamawiający, w terminie **4 dni** od dnia otrzymania projektu umowy o podwykonawstwo, zgłasza w formie pisemnej zastrzeżenia do projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane:
   1) niespełniającej wymagań określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
   2) gdy przewiduje termin zapłaty wynagrodzenia dłuższy niż określony w ust. 3.
5. Niezgłoszenie w formie pisemnej zastrzeżeń do przedłożonego projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie określonym w ust. 4, uważa się za akceptację projektu umowy przez zamawiającego.
6. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada Zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane stanowiące przedmiot umowy, w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia.
7. Zamawiający w terminie **4 dni** od dnia otrzymania umowy o podwykonawstwo, zgłasza w formie pisemnej sprzeciw do umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w przypadkach, o których mowa w ust. 4.
8. Niezgłoszenie w formie pisemnej sprzeciwu do przedłożonej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, w terminie **4 dni** od dnia otrzymania umowy o podwykonawstwo, uważa się za akceptację umowy przez zamawiającego.
9. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane przedkłada Zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia, z wyłączeniem umów o podwykonawstwo o wartości mniejszej niż 0,5% wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego oraz umów o podwykonawstwo, których przedmiot został wskazany przez zamawiającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jako niepodlegający niniejszemu obowiązkowi. Wyłączenie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, nie dotyczy umów o podwykonawstwo o wartości większej niż 50.000,00 zł.
10. W przypadku, o którym mowa ust. 9, jeżeli termin zapłaty wynagrodzenia jest dłuższy niż określony w ust. 3, Zamawiający informuje o tym wykonawcę i wzywa go do doprowadzenia do zmiany tej umowy pod rygorem wystąpienia o zapłatę kary umownej.

11. Przepisy ust. 2–10 stosuje się odpowiednio do zmian tej umowy o podwykonawstwo.
12. Zamawiający dokonuje bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, który zawarł zaakceptowaną przez Zamawiającego umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub który zawarł przedłożoną zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w przypadku uchylenia się od obowiązku zapłaty odpowiednio przez wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę zamówienia na roboty budowlane stanowiące przedmiot Umowy.
13. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 12, dotyczy wyłącznie należności powstałych po zaakceptowaniu przez Zamawiającego umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub po przedłożeniu Zamawiającemu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi.
14. Bezpośrednia zapłata obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenie, bez odsetek, należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.
15. Przed dokonaniem bezpośredniej zapłaty Zamawiający jest obowiązany umożliwić Wykonawcy zgłoszenie w formie pisemnej uwag dotyczących zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, o których mowa w ust 12. Zamawiający informuje o terminie zgłaszania uwag, nie krótszym niż 7 dni od dnia doręczenia tej informacji.
16. W przypadku zgłoszenia uwag, o których mowa w ust. 15, w terminie wskazanym przez Zamawiającego, Zamawiający może:
    1) nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty albo
    2) złożyć do depozytu sądowego kwotę potrzebną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości Zamawiającego co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy, albo
    3) dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli podwykonawca lub dalszy podwykonawca wykaże zasadność takiej zapłaty.
17. W przypadku dokonania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, o których mowa w ust. 12, Zamawiający potrąca kwotę wynagrodzenia wypłaconego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy z wynagrodzenia należnego Wykonawcy.
18. Konieczność wielokrotnego dokonywania bezpośredniej zapłaty podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, o których mowa w ust. 12, lub konieczność dokonania bezpośrednich zapłat na sumę większą niż 5% wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego może stanowić podstawę do odstąpienia od umowy w sprawie zamówienia publicznego przez Zamawiającego.
19. Zasady zawierania umów o podwykonawstwo z dalszymi podwykonawcami w szczególności:
    1) umowa zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności,
    2) przedmiot umowy musi stanowić część zamówienia publicznego wynikającego z Umowy zawartej pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą;
    3) dokładne określenie zakresu prac,
    4) termin wykonania zakresu robót powierzonych podwykonawcy,
    5) termin i forma płatności,
    6) zasady rozliczeń,

7) wykonanie przedmiotu umowy podwykonawczej musi być potwierdzone dokumentem potwierdzonym przez kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego lub przedstawiciela Zamawiającego,
8) umowa nie może zawierać zapisów sprzecznych z Umową zawartą pomiędzy Zamawiającym, a Wykonawcą, a także Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia.

20. Wykonawca nie może, bez zgody Zamawiającego, zbywać na rzecz osób trzecich wierzytelności powstałych w wyniku realizacji niniejszej umowy.
21. Zamawiający żąda, aby przed przystąpieniem do wykonania zamówienia Wykonawca, o ile są już znane, podał nazwy albo imiona i nazwiska oraz dane kontaktowe podwykonawców i osób do kontaktu z nimi, zaangażowanych w roboty budowlane lub usługi.
22. W trakcie realizacji zamówienia Wykonawca zawiadamia o wszelkich zmianach o danych kontaktowych podwykonawców i osób do kontaktu z nimi, zaangażowanych w realizację robót budowlanych, a także przekazuje informacje na temat nowych podwykonawców, którym w późniejszym okresie zamierza powierzyć realizację robót budowlanych.
23. Powierzenie wykonania części zamówienia podwykonawcom nie zwalnia Wykonawcy z odpowiedzialności za należyte wykonanie tego zamówienia.

§ 10

RĘKOJMIA I GWARANCJA JAKOŚCI

1. Strony umowy rozszerzają odpowiedzialność Wykonawcy z tytułu rękojmi na okres równy okresowi udzielonej gwarancji.
2. Wykonawca udziela **….** miesięcznej gwarancji jakości na zrealizowany przedmiot Umowy liczonej od dnia odbioru końcowego.
3. Wykonawca zobowiązany jest po zakończeniu budowy, w dniu odbioru końcowego robót, złożyć kartę gwarancyjną jakości obiektu, wypełnioną na druku przygotowanym przez Zamawiającego.
4. Zamawiający powiadomi Wykonawcę o wszelkich ujawnionych wadach i usterkach w terminie do 5 dni od dnia ich ujawnienia.
5. Wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wad i usterek niezwłocznie, tj. w terminie 24 h od powiadomienia, jednak nie później niż w ciągu 3 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ujawnionych usterkach lub wadach. W przypadku braku technicznej możliwości usunięcia usterek lub wad w powyższym terminie, strony umowy mogą przedłużyć termin na ich usunięcie, który zostanie określony w protokole gwarancyjnym, podpisanym przez Strony.
6. Zamawiający wyznacza ostateczny gwarancyjny termin kontroli stanu zrealizowanej inwestycji najpóźniej na 7 dni przed upływem terminu gwarancji i rękojmi, ustalonego w niniejszej umowie oraz ustali termin usunięcia usterek lub wad oraz termin na protokolarne stwierdzenie usunięcia usterek lub wad po upływie okresu gwarancji i rękojmi. Upływ terminu rękojmi i gwarancji nie pozbawia Zamawiającego uprawnień z tych tytułów co do usterek lub wad zgłoszonych przed upływem tego terminu.
7. Za szkody wynikające z niewykonania oraz nienależytego wykonania Umowy Wykonawca ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

§ 11

KARY UMOWNE I ROSZCZENIA ODSZKODOWAWCZE

1. Strony zastrzegają prawo naliczania kar umownych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Umowy.
2. Kary będą naliczane w następujących przypadkach w wysokościach:
   1) Wykonawca zapłaci Zamawiającemu karę umowną za:
      a) za opóźnienie w usunięciu usterek lub wad – w wysokości 0,02 % wynagrodzenia brutto określonego w § 13 ust. 1 Umowy za każdy rozpoczęty dzień opóźnienia. Termin opóźnienia liczony będzie od następnego dnia do terminu ustalonego na usunięcie usterek lub wad,
      b) za odstąpienie przez Zamawiającego od umowy z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy w wysokości 10 % wynagrodzenia brutto określonego w § 13 ust. 1 Umowy,
      c) za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu przedmiotu umowy w wysokości 2.000,00 zł,
      d) za każdorazowy brak zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom w wysokości 1.000,00 zł,
      e) za każdorazowe nieprzedłożenie do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub projektu jej zmiany w wysokości 1.000,00 zł,
      f) za każdorazowe nieprzedłożenie poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany w wysokości 1.000,00 zł,
      g) za brak zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu zapłaty w wysokości 1.000,00 zł,
      h) za opóźnienie w przedstawieniu Zamawiającemu dokumentów, o których mowa § 5 ust. 12 i 13 umowy w wysokości 200,00 zł za każdy dzień opóźnienia .
   2) Zamawiający zapłaci Wykonawcy karę umowną:
      a) za opóźnienie w przekazaniu terenu budowy w wysokości 30,00 zł za każdy dzień opóźnienia,
      b) za odstąpienie przez Wykonawcę od wykonania całości lub części Umowy z przyczyn leżących po stronie Zamawiającego w wysokości 10 % wynagrodzenia brutto określonego w § 13 ust. 1 Umowy. Zamawiający zwolniony będzie z zapłaty kary, gdy przyczyną odstąpienia od wykonania Umowy w całości lub w części jest nieuzyskanie dofinansowania lub wstrzymanie bądź ograniczenie finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych oraz w przypadku przewidzianym w § 15 ust. 1 pkt 1 niniejszej umowy,
      c) za każdy dzień opóźnienia powstałego z przyczyn leżących po stronie Zamawiającego w odbiorze prawidłowo zrealizowanego przedmiotu umowy w wysokości 30,00 zł za każdy dzień opóźnienia.
3. Zamawiający zastrzega sobie prawo dochodzenia odszkodowania uzupełniającego na zasadach ogólnych do wysokości rzeczywiście poniesionej szkody oraz utraconych korzyści.
4. Wykonawca wyraża zgodę na potrącenia z wynagrodzenia, o którym mowa w § 13 ust. 1 Umowy należności Zamawiającego z tytułu naliczonej kary umownej.
5. Zapłacenie kary umownej nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku zakończenia robót oraz wykonania innych zobowiązań wynikających z faktu zawarcia Umowy.

§ 12

ZABEZPIECZENIE NALEŻYTEGO WYKONANIA UMOWY

1. Zabezpieczenie należytego wykonania Umowy w wysokości **5 %** wynagrodzenia, tj. …… zł (słownie: ……... złotych) wniesiono w formie: gwarancji ubezpieczeniowej.
2. Zabezpieczenie służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.
3. W trakcie realizacji umowy Wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form, o których mowa w art. 148 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.
4. Za zgodą Zamawiającego wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form, o których mowa w art. 148 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych.
5. Zmiana formy zabezpieczenia jest dokonywana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości.
6. Strony ustalają, że wniesione zabezpieczenie należytego wykonania umowy zostanie zwrócone w następujący sposób:
   - 70 % wartości zabezpieczenia – Zamawiający zwróci w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez Zamawiającego za należycie wykonane,
   - 30 % wartości zabezpieczenia - Zamawiający zwróci nie później niż w 15-tym dniu po upływie okresu rękojmi za wady.
7. Jeżeli okres na jaki ma zostać wniesione zabezpieczenie przekracza 5 lat, zabezpieczenie w pieniądzu wnosi się na cały ten okres, a zabezpieczenie w innej formie wnosi się na okres nie krótszy niż 5 lat, z jednoczesnym zobowiązaniem się wykonawcy do przedłużenia zabezpieczenia lub wniesienia nowego zabezpieczenia na kolejne okresy.
8. W przypadku nieprzedłużenia lub niewniesienia nowego zabezpieczenia najpóźniej na 30 dni przed upływem terminu ważności dotychczasowego zabezpieczenia wniesionego w innej formie niż w pieniądzu, zamawiający zmienia formę na zabezpieczenie w pieniądzu, poprzez wypłatę kwoty z dotychczasowego zabezpieczenia.
9. Wypłata, o której mowa w ust. 8, następuje nie później niż w ostatnim dniu ważności dotychczasowego zabezpieczenia.
10. W przypadku nienależytego wykonania przedmiotu umowy zabezpieczenie staje się własnością Zamawiającego i będzie wykorzystane do zgodnego z umową wykonania robót i pokrycia roszczeń z tytułu rękojmi za wady.

§ 13

WYNAGRODZENIE

1. Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustalają wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości ……. zł netto powiększone o podatek VAT w wysokości …….. zł, co stanowi łącznie kwotę **…… zł brutto** (słownie: …… złotych) zgodnie ze złożoną ofertą.
2. Wartość robót budowlanych nie może zostać podwyższona w drodze aneksu do niniejszej Umowy. Wartość całkowita przedmiotu Umowy ani ceny nie będą waloryzowane w okresie realizacji Umowy.

3. Wynagrodzenie ryczałtowe, o którym mowa w ust 1. obejmuje wszystkie koszty związane z realizacją robót objętych opisem technicznym w tym ryzyko Wykonawcy z tytułu oszacowania wszelkich kosztów związanych z realizacją przedmiotu umowy, a także oddziaływania innych czynników mających lub mogących mieć wpływ na koszty.
4. Niedoszacowanie, pominięcie oraz brak rozpoznania zakresu przedmiotu umowy nie może być podstawą do żądania zmiany wynagrodzenia ryczałtowego określonego w ust. 1 niniejszego paragrafu.
5. Wynagrodzenie określone w ust. 1 będzie płatne na podstawie końcowej faktury VAT. Podstawą wystawienia faktury VAT będzie wykonanie robót potwierdzone protokołem odbioru końcowego robót podpisanym przez Komisję dokonującą odbioru robót z uwzględnieniem postanowień § 8 Umowy.
6. Faktura zostanie wystawiona na następującą jednostkę:
   Nabywca: Powiat Tucholski, ul. Pocztowa 7, 89-500 Tuchola, NIP 561-13-27-276
   Odbiorca: Zarząd Dróg Powiatowych w Tucholi, ul. Przemysłowa 6, 89-500 Tuchola.
7. Płatność za fakturę VAT, o której mowa w ust. 5 będzie dokonywana przelewem na konto wskazane na fakturze w terminie do **30 dni** licząc od daty otrzymania faktury przez Zamawiającego i po spełnieniu warunków wyżej opisanych.
8. Opóźnienie w zapłacie należności spowoduje obowiązek zapłaty odsetek ustawowych.
9. W przypadku powierzenia realizacji części zamówienia podwykonawcom warunkiem zapłaty wynagrodzenia Wykonawcy jest przedstawienie wraz z fakturą dowodu potwierdzającego zapłatę wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom, których wierzytelność jest częścią składową tej faktury.
10. W przypadku nie dostarczenia dowodu potwierdzającego zapłatę wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom, Zamawiający będzie miał prawo do wstrzymania płatności stosownej części faktury, przy czym wstrzymanie płatności nie będzie skutkować naliczeniem odsetek od nieterminowych płatności przez Zamawiającego.

§ 14

ZMIANY UMOWY

1. Wszelkie zmiany i uzupełnienia treści Umowy winny zostać dokonane wyłącznie w formie pisemnego aneksu podpisanego przez obie strony, pod rygorem nieważności.
2. Strony dopuszczają możliwość istotnych zmian postanowień zawartej umowy w następujących przypadkach:
   1) w razie wystąpienia nadzwyczajnej zmiany stosunków lub wystąpienia okoliczności o obiektywnym charakterze, niezależnych od Zamawiającego i Wykonawcy, których wpływu na zobowiązanie strony nie uwzględniały przy zawieraniu Umowy (nie dotyczy awarii sprzętu, warunków atmosferycznych) termin realizacji zamówienia może ulec zmianie. Podstawą przesunięcia terminu realizacji zadania mogą być uwarunkowania formalno – prawne, w szczególności konieczność dokonania na etapie wykonawstwa robót zmian w opisie technicznym, istotnych w świetle prawa budowlanego, w oparciu o które realizowany jest przedmiot zamówienia,
   2) w razie zmiany stawki podatku VAT – dopuszcza się zmianę ceny za realizację przedmiotu zamówienia według zasady, że do wartości netto przedmiotu zamówienia doliczona zostanie nowa wartość podatku VAT,
   3) gdy dalsze trwanie zobowiązania umownego w niezmienionej postaci - wykonywanie obowiązków umownych przez Wykonawcę w sposób określony w Umowie

- nie doprowadziłoby z przyczyn obiektywnych do osiągnięcia zamierzonego rezultatu i narażałoby to Zamawiającego na rażącą stratę, pod warunkiem, że zmiana ta nie narusza bezwzględnie obowiązujących przepisów,

4) jeżeli z przyczyn losowych lub organizacyjnych zajdzie konieczność przedstawienia przez Wykonawcę jako osób wykonujących zadania wskazane w umowie, innych osób niż wskazane przez niego w ofercie przetargowej lub umowie, dopuszcza się zmianę pod warunkiem, że nowe osoby będą posiadały stosowne kwalifikacje i będą spełniały kryteria, w tym warunki doświadczenia zawodowego wymagane w SIWZ,
5) jeżeli zajdzie obiektywna konieczność zmiany umowy innego rodzaju niż wymienione w pkt.1–4, pod warunkiem, że zmiana nie będzie ingerować w treść przedmiotu zamówienia oraz wynagrodzenia,
6) jeżeli konieczność takiej zmiany jest spowodowana okolicznościami, na które Wykonawca nie miał wpływu, w szczególności śmierć lub likwidacja dotychczasowego podwykonawcy, utrata przez dotychczasowego podwykonawcę możliwości prawidłowego i terminowego zrealizowania powierzonej mu części zamówienia;
7) zmiany podwykonawcy lub rezygnacji z udziału podwykonawcy przy realizacji przedmiotu zamówienia, przy czym zmiana może nastąpić wyłącznie po przedstawieniu przez Wykonawcę oświadczenia podwykonawcy o jego rezygnacji z udziału w realizacji przedmiotu zamówienia oraz o braku roszczeń wobec Wykonawcy z tytułu realizacji robót.
8) w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 144 ust. 1 pkt 2-6 ustawy.

3. Zmiana treści umowy powinna zostać poprzedzona przedstawieniem propozycji zmian w formie pisemnej. Propozycja zmiany winna zawierać: opis i uzasadnienie zmiany, wpływ na koszt i czas realizacji przedmiotu zamówienia.

§ 15

ODSTĄPIENIE OD UMOWY

1. Zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od Umowy lub jej części:
   1) w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy lub dalsze wykonywanie umowy może zagrozić istotnemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu,
   2) jeżeli zostanie ogłoszona upadłość lub rozwiązanie firmy Wykonawcy,
   3) jeżeli zostanie wydany nakaz zajęcia majątku Wykonawcy,
   4) Wykonawca nie przestrzega postanowień niniejszej umowy,
   5) Wykonawca nie rozpoczął robót bez uzasadnionych przyczyn lub nie kontynuuje ich pomimo wezwania Zamawiającego złożonego na piśmie,
   6) w przypadku, gdy Wykonawca popadnie w opóźnienie w wykonaniu robót o ponad 10 dni w stosunku do terminu określonego w § 7 pkt 2.

2. Wszelkie materiały znajdujące się na terenie budowy przechodzą na własność Zamawiającego w przypadku odstąpienia od Umowy z przyczyny określonej w ust 1 pkt 4.

3. Zamawiający w razie odstąpienia od umowy z przyczyn, za które Wykonawca nie odpowiada zobowiązany jest do:

   1) dokonania odbioru przerwanych robót oraz zapłaty wynagrodzenia za roboty, które zostały wykonane do dnia odstąpienia,
   2) rozliczenia się z wykonawcą z tytułu nierozliczonych w inny sposób kosztów budowy obiektów zaplecza, urządzeń związanych z zagospodarowaniem i uzbrojeniem terenu,

chyba że Wykonawca wyrazi zgodę na przejęcie tych obiektów i urządzeń, oraz jest to prawnie dopuszczalne,
3) przyjęcia od Wykonawcy pod swój dozór terenu budowy.

4. Wykonawcy przysługuje prawo odstąpienia od umowy jeżeli:
   1) Zamawiający nie wywiązuje się z obowiązku zapłaty faktur, mimo dodatkowego pisemnego wezwania w terminie 1 miesiąca od upływu terminu do zapłaty faktur, określonego w niniejszej umowie,
   2) Zamawiający zawiadomi Wykonawcę, że wobec zaistnienia uprzednio nieprzewidzianych okoliczności nie będzie mógł spełnić swoich zobowiązań umownych wobec Wykonawcy.
5. W przypadku odstąpienia od umowy Wykonawcę obciążają następujące obowiązki szczegółowe:
   1) w terminie 7 dni od daty odstąpienia od umowy Wykonawca przy udziale Zamawiającego sporządzi szczegółowy protokół inwentaryzacji robót wg stanu na dzień odstąpienia,
   2) Wykonawca zabezpieczy przerwane roboty w zakresie obustronnie uzgodnionym na koszt strony, która odstąpiła do umowy,
   3) Wykonawca sporządzi wykaz materiałów, które mogą być wykorzystane przez wykonawcę do realizacji innych robót, nie objętych umową, jeżeli odstąpienie od umowy nastąpiło z przyczyn nie zależnych od niego,
   4) Wykonawca zgłosi do dokonania przez Zamawiającego odbiór robót przerwanych oraz robót zabezpieczających, jeżeli odstąpienie od umowy nastąpiło z przyczyn, za które Wykonawca nie odpowiada,
   5) niezwłocznie a najpóźniej w terminie 30 dni Wykonawca usunie z terenu budowy urządzenia zaplecza budowy.
6. Odstąpienie od umowy powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności takiego oświadczenia i powinno zawierać uzasadnienie.

§ 16

ROZWIĄZANIE UMOWY

1. Zamawiający może rozwiązać niniejszą umowę w razie zaistnienia jednej z okoliczności, o której mowa w art. 145a ustawy Prawo zamówień publicznych.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.

§ 17

ZAWIADOMIENIA

1. Wszelkie zawiadomienia, korespondencja oraz dokumentacja przekazywana w związku z Umową między Stronami będzie sporządzana na piśmie i podpisana przez Stronę zawiadamiającą. Zawiadomienia mogą być przesyłane telefaksem, doręczane osobiście, przesyłane kurierem lub listem poleconym.
2. Zawiadomienia, korespondencja oraz dokumentacja będą wysyłane na adresy i numery telefaksów podane przez Strony. Każda ze Stron zobowiązana jest do informowania drugiej Strony o każdej zmianie miejsca zamieszkania, siedziby lub numeru telefaksu. Jeżeli Strona nie powiadomiła o zmianie miejsca zamieszkania, siedziby lub numeru telefaksu, zawiadomienia, korespondencja oraz dokumentacja wysłane na ostatni znany adres zamieszkania, siedziby lub numer telefaksu, Strony uznają za doręczone.
3. Powiadamianie każdej ze Stron Umowy jest ważne tylko wtedy, kiedy odbywa się na piśmie.

§ 18

POSTANOWIENIA DODATKOWE I KOŃCOWE

1. Wykonawca zatrudni podstawowy personel wymieniony w umowie do wykonywania funkcji określonych w tej umowie, albo inny personel zaakceptowany przez Zamawiającego. Zamawiający zaakceptuje proponowaną zmianę podstawowego personelu jedynie wtedy, kiedy kwalifikacje, umiejętności i odpowiednie doświadczenie proponowanego personelu będą takie same, bądź lepsze niż personelu wymienionego w ofercie.
2. Wszelkie, nieoczekiwane odkryte na terenie budowy, wykopaliska o znaczeniu historycznym lub innym czy tez o znacznej wartości zostaną postawione do dyspozycji Zamawiającego. Wykonawca powinien poinformować Zamawiającego o wszelkich odkryciach tego typu i zastosować się do wskazówek dotyczących obchodzenia się z nimi.
3. Przy realizacji niniejszej Umowy mają zastosowanie powszechnie obowiązujące przepisy prawa polskiego.
4. W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową stosuje się w szczególności przepisy Kodeksu Cywilnego oraz ustaw Prawo budowlane i Prawo zamówień publicznych.
5. Wszystkie spory wynikające z niniejszej Umowy, które nie mogą być rozstrzygnięte polubownie, z zastrzeżeniem ust. 6, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.
6. Na wypadek sporu między stronami na tle wykonania Umowy, Wykonawca jest przede wszystkim zobowiązany do pisemnego zgłoszenia roszczeń Zamawiającemu. Zamawiający ma obowiązek pisemnego ustosunkowania się do zgłoszonego roszczenia w terminie 14 dni od daty zgłoszenia roszczenia na piśmie. W razie odmowy przez Wykonawcę uznania stanowiska Zamawiającego, względnie nie udzielenia przez niego odpowiedzi na roszczenie w terminie, Wykonawca jest uprawniony do wystąpienia na drogę sądową.
7. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron.

Wykonawca **Zamawiający**